

**Els veïntas d'es
Pou Morer alerten
del perill d'una
cantera**
(pàg. 6)

La fira i festa del Meló d'enguany no pogué deixar millor gust

Durant els dos dies de festa al nostre tots els que ens visitaren pogueren degustar els nostres melons, veure la nostra festa i una fira que s'ha millorat molt després de la primera experiència de l'any passat. Es calcula que unes 6.000 persones es divertiren i es passejaren pels nostres carrers.
(editorial, pàgs. 3 i 4)

**Es
Molí**

**Decent
Nou**

El pròxim mes edició especial per celebrar l'exemplar nº de la nostra revista **100**

En tornar-hi Es Molí Nou estarà de festa,
en tornar-hi Es Molí Nou estarà decent

**Tomeu Penya
cantà a la vila
després de tres
anys de no fer-ho**

(pàg.5)

**L'equip de
Preferent del
Vilafranca ja és
tercer a la
classificació**

(pàg.18)

"ES MOLINO"

Publicació mensual de
l'Obra Cultural Balear
de VilafrancaDepòsit Legal
PM:336 - 1986Edita:
Obra Cultural Balear
de VilafrancaCoordina:
Jaume Català

Redacció i Col·laboradors:

Andreu Bauçà
Francesc Amengual
Joan Barceló
Joan Jaume
Bartomeu Català
Biel Monserrat
Jaume Nigorra
Jaume Sansó
Miquel Barceló
Joan Bauzà
Joan Rigo

Redacció Esports

Jaume Vidal
Tomeu Ferrer
Antoni Sansó
Guillem Mas

Imprimeix:

L. TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOREls articles publicats
en aquesta revista sols
expresen l'opinió
dels seus autors

SILENCI SOBRE LES CANTERES

El Pla Director de Canteres dissenyat pel Govern Balear, que pretén regular el creixement d'aquestes dins un territori (el de les illes) certament limitat, ha romàs a exposició pública sense que des del nostre Ajuntament s'haig plantejat cap tipus d'al·legació. A Vilafranca hi ha en explotació activa quatre pedreres que es dediquen a l'extracció de terra de gerrer per a suministrar les teuleres del nostre poble i algunes de la comarca. El grup de govern municipal (PSM) i l'oposició han mantingut sobre aquest tema un silenci certament incompreensible.

En els darrers anys han proliferat l'obertura de nous clots de terra i l'Ajuntament se n'ha rentat les mans sense posar cap entrebanc i mesurar les repercussions que en el futur poden tenir aquestes damunt el territori municipal. El fet és més greu per no haver encetat cap debat obert o al manco explicar el per què d'aquest silenci.

A la zona d'es Pou Morer es localitzen les canteres, totes elles formant una cadena de gran impacte visual i mediambiental i que en el futur, una vegada explotats els seus recursos, seran el mar idoni per convertir-les en un abocador de cendres tòxiques, tal com ha succeït amb la cantera de Son Nuviet, la més gran de la comarca. Aquesta possibilitat no entra, sembla, sin els càlculs de l'Ajuntament i per això, segurament, no s'ha presentat cap al·legació al Pla Director de Canteres. És que aquest preveu que al nostre terme no es puguin obrir més explotacions d'aquest tipus? Per què aquest silenci? Com es pot donar suport a iniciatives que volen barrar el pas a què Son Nuviet es converteixi en un abocador de les cendres tòxiques derivades del procés de la incineració, quan el nostre Ajuntament està obrint les portes a que un fatidic abocador que atempta contra la salut de les persones es pugui acostar al nostre poble. El Govern té doblers suficients i la força necessària per a què d'aquí uns quants anys convertir totes les canteres de Vilafranca en un nou Son Nuviet. Si així fos, el grup de govern municipal actual (PSM) en seria el gran responsable moral pel fet d'haver callat i consentit. Com a millor prova cal recordar que quan es va obrir la darrera cantera del Pou Morer de Can Castor, el decret de batlia de concessió de llicència no va tenir cap difusió al Bolletí Informatiu que edita l'Ajuntament. D'aquesta manera els veïnats no en varen estar informats i no pogueren presentar al·legacions a dit projecte dins el termini que marca la llei.

UNA BONA FIRA

La XXV edició de la Festa d'es Meló va estar a l'altura de les circumstàncies acompanyada per la segona fira. L'organització fou bona en línies generals: encert en dur la primera figura de la cançó mallorquina, Tomeu Penya, i en donar una forta empenta a la fira, malgrat la presència d'estands de melons fos merament testimonial. Al manco s'ha d'agraïr als expositors de melons allà presents el seu esforç per a mantenir el nom del meló, després de la penosa imatge de l'any passat amb una fira on no hi havia un sol exemplar de la fruita que ens dona fama per tot arreu de l'illa. Des d'aquesta revista cal felicitar a tots els comerciants, pagesos i demés particulars que feren possible l'èxit de la mostra vilafranquera.

Al marge, no podem deixar de fer una crítica a l'ús del nom «Vilafranca» en els cartells anunciadors ni tampoc l'ús erroni del topònim en la difusió de la festa a algunes emissores de ràdio. Aquesta és un fet que passà per alt a la majoria de regidors del nostre consistori perquè ells són els primers en no saber normalitzar el nom del poble i permetre que se l'esmenti en una llengua forastera. Ja és hora d'organitzar campanyes locals que ens ensenyin a pronunciar i escriure correctament el nom de VILAFRANCA. És de sentit comú.

Es Moli Nou

Vilafranca consolida la festa i fira del Meló després del gran èxit d'enguany

Unes 6.000 persones concorregueren els nostres carrers

ESPECIAL FIRA I
FESTA D'ES MELÓ

3

L'assistència de públic fou massiva durant tot el matí firal. A baix, en Sebastià Barceló "Julià" qui guanyà el primer premi dels locals i no locals amb un exemplar de 12.300 kgs. Fotògraf: Joan Jaume

Jaume Català.- Enguany ha quedat ben palesa la consolidació de la Festa i Fira del Meló com a gran festa de la Vila, bé sigui pel gran nombre de persones que hi han participat i visitat el nostre poble com per la bona organització de l'esdeveniment. El nombre d'individus que concorregueren pels nostres carrers el passat setze i desset de setembre passà de bon tros les 6.000 persones entre els dos dies, car només de la gent que presència la revetlla musical i l'entrega dels premis als melons més grossos ja hi havia prop de 3.000 persones.

Com deim, la festa començà a les vuit del vespre

amb el passacarrers de llanternes que com cada any comença i acaba a la plaça de l'Ajuntament, i a la que tots els més petits i no tant petits mostren les seves habilitats per dibuixar en el meló el que a l'entrada de la nit i amb encessa de la candela que porta a l'interior esdevindrà una llanterna. Quan els "llanterners" tornaren arribar a la plaça es feien els darrers preparatius perquè a les deu de la nit comencés l'actuació dels Geminis. Previament un bon grapat de firaires ja s'havien aplegat al carrer de Frai Lluís i la plaça de la Constitució, i fins i tot alguns ja tenien enllestit

l'estand que presenciaria la fira el diumenge matí. Al mateix carrer de Frai Lluís, i concretament a la sala d'actes de Sa Nostra, en Tomeu Català «Mut» hi havia preparat una mostra de derivats del meló, com puguin ser confitures, sucs, cocktails, etc. La plaça anava omplint-se a mesura que s'acostava l'hora de l'actuació del músic local Tomeu Peña, però entre temps ningú badallava i mentres uns ballaven al so de l'Orquestrina d'Algaida, els altres contemplaven la pesada dels melons locals i externs o aprofitaven per fer la xerrada.

A la pesada, el meloner local Sebastià Barceló «Julià» guanyava a la resta de participants amb un exemplar de 12.300 kgs., amb un premi de 25.000 pessetes, deixant al darrera en Josep Amengual amb un meló de 12.160 kgs. i en Josep Sansó amb un de 12 kgs. Qui no tengué la cullita de cara fou el sineuer Biel Bauçà, guanyador de les darreres edicions, superat per Tomeu Ferrer, de Calvià, amb un exemplar d'11.180 kgs.

La vesprada no acabava aquí, i tot era ple per veure començar l'actuació de Tomeu «Penya», qui no actuava a la Vila des de la festa del Meló de 1992. En Tomeu preparà el millor que podia oferir als seus vilatans, un gran escenari, bona qualitat de so i llum, una pantalla gegant només reservada per les bones ocasions, un ballet, el reconegut cantautor i guitarrista Guillem Matamales i uns acompanyaments que quasi bé res tenen per aprendre en el món de la música. En acabar tothom quedà encantat per l'actuació i de la festa en general i només alguns es queixaven per no haver-hi cadires suficients.

El carrer de Frai Lluis hi hagué colombofilia i canaris i també mostra de productes derivats del meló. Fotògraf: Joan Jaume

La fira es consolida

Si el dissabte tot havia rodat bé, inclòs el temps que s'havia pronosticat variable amb arruixats considerables a alguns indrets de l'illa, el diumenge no quedà darrera i la fira es despertà amb un bon sol. L'itinerari de la segona fira començava on la nit anterior havia acabat la festa, a la plaça Major, hi ho feia amb una mostra de colombofilia i exposició i venda de canaris. El recorregut s'estirava cap al carrer del Pare Jaume Rosselló, on si podien veure tots els fruits i serveis que la nostra terra, indústries i serveis oferien als visitants i conciutadans. Els mercaders externs tampoc es volgueren perdre l'ocasió per oferir els seus productes: plantes, pells, vestits, ceràmiques,... Tot això fins acabar el carrer del Vent, car tot just arribat a la plaça de Sant Joan el bestiar era el protagonista de la festa; porcs, porquets, cavalls, ases, someres, vaques, ovelles, cabres, cabrits ... miraven asustats des de les seves tanques el pas dels vianants. Ja en el col·legi «Es Cremat» tancaven la mostra de bestiar els cans «eivissencs al pati inferior. Més amunt els artesans que també volgueren assistir a la fira mostraren el seu art dins la clastre de l'escola. Les qui també foren protagonistes a l'escola, concient

o inconcientment, foren les diferents maquetes que feren els alumnes d'«Es Cremat» sobre el seu col·legi, el poliesportiu o el pou de Son Pere Jaume, ja que molts dels que no havien tingut l'oportunitat de veurer-les quedaren admirats per la qualitat dels treballs.

A l'avinguda de l'Escola, i per tancar el recorregut firal, hi eren els automòbils i la maquinària que com passà l'any passat no compta amb la col·laboració d'algunes cases comercials que havien donat paraula. Alguna cosa s'haurà de fer al respecte de cara a properes edicions. Per acabar, dir que al parc Josep Maria LLompart es tancaren dos dies d'intensa festivitat amb l'exhibició de la Policia Muntada de Ciutat i de l'incansable domador vilafranquer Ramón Mayo «Tarroleta» que replegaren, com la resta d'actes, gran quantitat de públic.

ESPECIAL FIRA I FESTA D'ES MELÓ

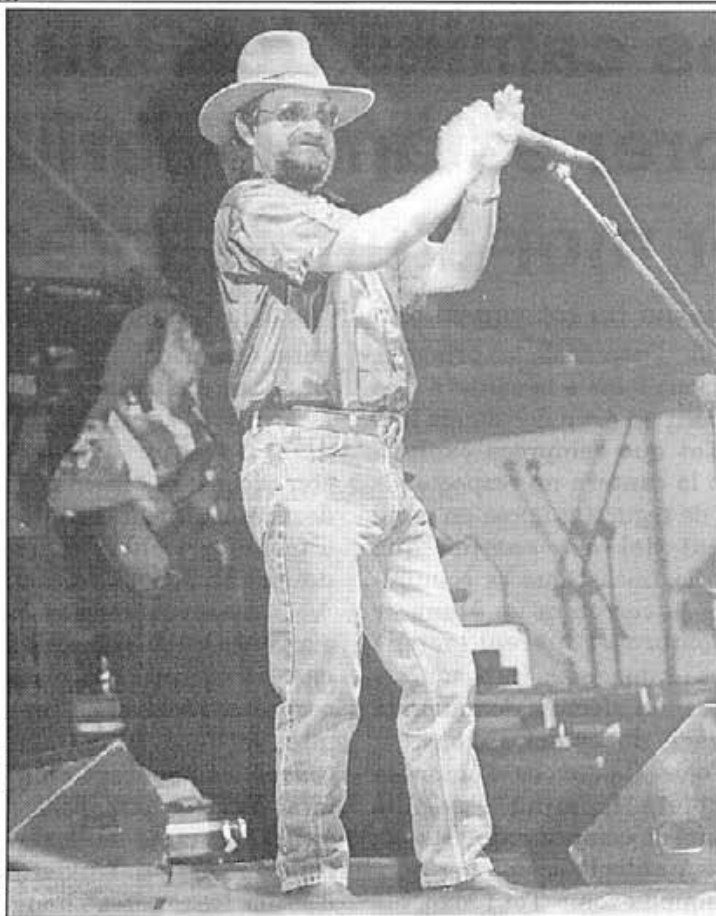
Els melons, a diferència de l'any passat, també foren presents a la fira del diumenge. A baix en Ramón "Tarroleta" durant l'exhibició del seu cavall al parc Josep Maria LLompart. Fotògraf: Joan Jaume

ESPECIAL FIRA I
FESTA D'ES MELÓ

Tomeu Penya encanta la Vila

Jaume Català.- L'Orquestrina d'Algaida encara no ha acabat la seva actuació i d'entre els joves que hi ha baix de l'escenari ja es senten els primers clams de ¡Tomeu! ¡Tomeu!. Els d'Algaida anuncien la fi del seu espectacle i seguidament s'entreguen els premis als guanyadors dels melons més feixucs de l'any. Tot és llest perquè surti a escena en Tomeu Penya, qui ha preparat el millor que porta per oferir-lo als seus conciutadans de tota la vida; un bon equip carregat de wats de llum i so, una pantalla gegant al més pur estil nord-americà, un ballet format per quatre al.lotes, focs d'artifici que enlluernaran el públic a la meitat de l'actuació i un grapat de músics, els Gèminis i en Tomeu Matamales, anciosos de tocar el millor possible per fer quedar en Tomeu lo millor possible.

Surten els musics fora en Tomeu i el públic ja es deleita amb els primers compasos d'«Arrels», surt en Tomeu. Les 2.800 ànimes replegades a la plaça Major s'entreguen a la primera figura de la cançó illenca. Feia només tres anys que en Tomeu no tocava a la Vila, a la Festa del Meló de 1992, i per l'entusiasme dels seguidors locals qualsevol haguera dit que feia molt més temps. I és que en només tres anys la vida artística d'aquest vilafranquer ha fet un tomb més que considerable, més si tenim en compte que en aquella darrera actuació en Tomeu es presentava al públic amb «Sirena», encara que a les acaballes d'aquell mateix any treia el recopilatori «10 anys d'èxits», i que a la seva discografia encara no hi figurava «Una aclucada d'ull», (1994), disc que el consolidà encara molt més per tot arreu del Principat i de les Illes, i sobretot dins un ampli

En tomeu durant la seva actuació. Fotògra: Joan Jaume

El cantautor vilafranquer s'entregà per complet i donà lo millor que tenia per fer una inolidable vetllada

Feia tres anys que en Tomeu no tocava davant els seus conciutadans i ho feu reunint 2.800 persones

sector juvenil que ara el segueix per tot aquí on actua.

En Tomeu però, va escollir un ampli repertori i no es deixà dur per l'èxit que li han donat els dos darrers discs. Després d'«Arrels» interpretà «Festejam» i seguidament sonà «Per què mai?», un dels principals temes del darrer disc «Anuats». Seguidament es sentiren un mai acabar d'antics i nous temes fins arribar a la fi amb «dones... frares...» i «Un llac dins els teus ulls», que li serviren per acomiadar-se d'un respectable ben satisfet amb l'actuació del músic.

Amb poques paraules res a veure amb aquell músic que a les acaballes dels anys setanta interpretà, només amb la seva guitarra i col.locat a l'esquerra de l'escenari del teatre parroquial, les primeres cançons d'aquell del treball «Cant a la Vila» per obrir-se camí en aquest complicat món de

la música.

Dos camins del Pou Morer estan en perill per mor d'una cantera

La Sala no ha fet cap al·legació al Pla General de Canteres

Redacció.- Després de les primeres excavacions fetes a la cantera d'es Pou Morer, un grup de veïnats han denunciat que l'empresa explotadora de la cantera no respecte els marges de seguretat i posa en perill el traçat del dos camins que voregen la finca i que es comuniquen en la carretera de Manacor amb nombroses parcel·lacions agrícoles i ramaderes. Baix aquests conceptes, els afectats demanen la paralització de les extraccions.

Tejar Castor es l'empresa que explota la mina i segons l'Ajuntament compte amb tots els permisos i autoritzacions per operar en aquella zona. Tot i això, els veïnats han alertat el batle dels antecedents de l'empresa a l'hora de respectar les zones de seguretat. La mateixa societat eliminà un camí públic a Petra, durant els anys 1989-1992, sense que l'ajuntament petrer intervingués

perquè el camí fora reconstruït. Baix aquest camí públic es localitzava un important volum d'argila que Tejar Castor comercialitzà, i fins tres anys després no inicià el replè, obligant a molts agricultors d'aquell lloc a desviar-se per altres camins

Després de les primeres excavacions, els veïnats consideren que no es respecten els límits de seguretat i sol·licita a l'ajuntament que actüi decididament. "Ens convertiran aquesta zona amb un forat de grans dimensions i que es situarà com el millor punt per rellevar a Son Nuviet a l'hora d'acollir les cendres", han comentat alguns dels firmants.

Per altra part, tot i que Vilafranca compte amb un bon nombre de canteres, l'Ajuntament no ha presentat cap tipus d'al·legació al Pla Director Sectorial de Canteres.

Queden repartides les regidories de la Sala

Redacció.- L'equip de govern, encapçalat al nostre ajuntament pel PSM després de les darreres eleccions locals, ja té repartides cada una de les seves regidories. Andreu Bover "Sabater", serà a partir d'ara el responsable d'Esports i d'Esplai, mentres que la seva germana, na Catalina, ocuparà l'àrea d'Educació i Gent Major. El fins ara regidor de Cultura, Jaume Sansó, seguirà en el mateix càrrec. En Bartomeu Mascaró durà Sanitat, Acció social, Agricultura i Medi Ambient i Rafel Sansó tindrà la cartera de l'Hisenda local, a més de Promoció econòmica, Comerç i Indústria. Una de les novetats és que l'apartat de Festes i Urbanisme es duran a través de dues comissions, en les que hi seran presents les dues forces representades a la Sala, el Partit Socialista de Mallorca i el Partit Popular.

El nou curs escolar comença amb normalitat

L'únic problema que hi ha en aquest moment és la manca de menjador

Redacció.- A meitats d'aquest mes de setembre comença el nou curs escolar, 1995-96, al col·legi públic "Es Cremat", amb l'única novetat que enguany a l'hora de començar encara no és disposava de menjador escolar pels alumnes.

Després que el restaurant "Es Cremat" fora tancat pels seus propietaris, va sortir l'inconvenient de trobar un nou lloc on poder-hi servir el dinar. Per ara, sembla que la única sortida que té l'APA, Associació de Pares d'Alumnes, és la de la Residència, donat que el col·legi no disposa de les aules suficients com per poder-ne destinar una d'elles a menjador. Un altre problema afegit és la dificultat de traslladar-los, més si tenim en compte que l'únic restaurant que

hi ha dins el casc urbà es troba a la sortida del poble, direcció Ciutat, amb el conseqüent perill de la carretera. És per això, excepte que no hi hagués acord entre Associació de Pares d'Alumnes i el club de la Tercera Edat, que el menjador es situarà finalment a la Residència.

Escola de música

El proper dissabte dia trenta és el darrer dia per matricular-se a l'Escola Municipal de Música. Enguany hi ha poques novetats respecte de l'any passat i els professors seran els mateixos de l'any passat. Josep Francesc Palau en tornarà a ser el director.

El col·legi "Es Cremat" tornarà a acollir l'Escola de Música.

BIBLIOTECA PÚBLICA DE VILAFRANCA DE BONANY

LA BIBLIOTECA TAMBÉ ÉS PELS MESTRES

- 1.- Medi local i geografia viva, de Raoul Faure.
- 2.- L'ensenyament del càlcul, de C. Freinet.
- 3.- Escola i entorn; didàctica del medi urbà, varis autors.
- 4.- Educació psicomotriu; jocs de parvulari, de Pepa Òdena.
- 5.- Documents d'escola.
- 6.- Aprendizaje y desarrollo intelectual, de Montserrat Moreno.
- 7.- Origen social y rendimiento escolar, Glòria Perez.
- 8.- Tractat de programació didàctica, Bartomeu Rotger.
- 9.- Educació i autonomia, de Pierre Furter.
- 10.- Principios de pedagogia sistemàtica, de Victor Garcia.
- 11.- Continuïtat pedagògica catalana els s. XVIII i XIX., de Jordi Verrié.
- 12.- La escolarización, de Claudio Lozano.
- 13.- L'educació moral i cívica, de Celestin Freinet.
- 14.- Consells als mestres joves, de Celestin Freinet.
- 15.- Expressió escrita i creativitat infantil, Jaume Albertí.
- 16.- L'escolarització i territori, de Francesca Salvà,
entre molts d'altres.

HORARI DE LA BIBLIOTECA:
De dilluns a divendres de les 18 a
les 20 hores, i els matins del
dilluns, dimecres i dissabte de
deu a una del migdia

**A LA BIBLIOTECA HO
TROBARÀS TOT!**

... I PELS ESPORTISTES

- 1.- Pesta deportiva a Mallorca.
- 2.- Mallorca bajo el mar.
- 3.- Itineraris a peu per la Serra de Tramuntana.
- 4.- El Barranc de Biniaraix.
- 5.- Iniciación a la vela.
- 6.- El juego del palo canario.
- 7.- Itineraris de muntanya.
- 8.- Valldemossa com a centre d'excursions.
- 9.- Gimnasia deportiva femenina.
- 10.- Atletismo I.
- 11.- L'esport per a l'edat escolar.
- 12.- El tenis en 13 lecciones.
- 13.- C.D. Cardassar.
- 14.- Jocs populars.
- 15.- Deportes de agua.
- 16.- Llei de l'esport balear.
- 17.- Los juegos olímpicos.

LA FESTA DEL MELÓ

Guapa festa des meló
de cada any més encertada
a tota sa gent li agrada
de Mallorca, sa millor.

S'anomenada des meló
augmenta de cada dia
bona i encertada fira
i des que tenen més humor

Un benefici per a tots
tota cosa dóna vida
no a una vila dormida
una soca sense brots

La Vila la veim que creix
entre tots l'hem de cuidar
com una llavor que neix
si la cuidam, florirà.

Estimar ses nostres coses
mos ajuda a viure més
de tots, un poc d'interés
se passen volant ses hores.

S'enhonorabona a tothom
que hi ha participat
que hi compra o ha ajudat
bona fira i bon nom.

Si enguany ha sortit bé
no mos hem de conformar
i mos hem de preparar
per a millorar l'any qui ve.

L'AIGUA

Es ploure dóna verdor
es ploure dóna alegria
s'aigua bona assacia
i a ses plantes sa saor

També és bona per beure
i lo que més necessitam
d'ella surt lo que menjam,
i guapa qui la pot veure.

D'es pla no va a sa muntanya
quasi sempre sol baixar
qualque pic sol molestar
com molesta quan mos banya

La necessitam per a tot
ho pens i sé que ho pensau
l'hem d'arreglar quan cau
just que sa canal degot

Tenir aigua arreglada
igual que tenir doblers
molestar-nos un poc més
i amb més gust aprofitada.

Des carrer an es torrent
podem pensar que se tuda
pes pou pot ser ben rebuda
tan fonda va malament

N'hi ha que hi tiren brutor
a s'aigua que és de tothom
això sí que no té nom
neta per a tots és millor

S'aigua, es primer mirall
neta i ben estimada
de tots i apreciada
'pleguem aigua més que mai.

GÍRGOLES DE POLL

A sa vora des torrent
dins es gram i romaguers
per passar va malament
de brutor, n'hi ha un excés.

Arbres que se diuen «polls»
ja no en queda quasi cap
no sé si és sa sequedat
ja no queden ni rebolls

N'hi havia de ben grossos
an es barri de Son Pou
es rabassot que no se veu
com d'un cadàver ets ossos

Quatre quilos vaig pesar
això devora una soca
perquè no és cosa poca
és ver i ho puc recordar

Hi va haver tres arbres més
amb petites quantitats
no tot són barbaritats,
d'això n'hi haurà un excés.

IMPORTANT TROBALLA DE GIRGOLES DE POLL

Com que va ser l'home en Bien Montserrat va ser qui va trobar aquesta gran quantitat de girgoles de poll hem cregut oportú que sigui a la seva secció on quedi reflectida aquesta important troballa de més de 750 girgoles de poll en només dos arbres. Insegur de ser cregut pels lectors d'Es Moli Nou, en Biel, creic oportú fer una fotografia a les girgoles per així mostrar-les a tots els lectors i per animar-los a recollir-ne quan torni a ser el temps, donat que només es poden collir dins uns breu període de temps des que surten del poll, de no fer-ho així ja no seran bones per menjar. La foto és de Joan Jaume.

EN TOMEU «MUT», UN HOME AMB CARÀCTER

A en Tomeu, a en Tomeu «Mut», segur que la major part del poble ja el coneix; si no pel seu nom, si d'haver-lo vist a part o banda, ajudant a organitzar certes activitats d'interès social, caminant per foravila, movent el cos a la plaça tot d'una en haver-hi una mica de ball pagès o, fins i tot, anant a comprar a les botigues amb un senallonet d'espart. Que en Tomeu és un personatge que crida l'atenció és una veritat com unes cases. És diferent dels altres; i en el bon sentit de la paraula. Convençut d'allò que fa, pensa que el principal és creure en un mateix, en la pròpia voluntat, fins i tot, quan tota la resta de la societat et gira l'esquena i es posa en contra teva. Enemic acèrrim d'aquest mal tan estès actualment, la pocafeineria parasitària, sempre el veureu actiu, participant, sense cap interès econòmic, en totes aquelles activitats que per a ell impliquin una protecció del medi ambient, un impuls de la llengua i cultura autòctones, una contribució a una alimentació més sana i equilibrada, i, en general, en tot allò que condueixi a una millora integral de la persona humana, tant física com psicològica.

El reportatge que avui presenta «Es Moli Nou» en aquestes pàgines, doncs, té una doble funcionalitat: en primer lloc, retre una mica d'homenatge a un home, en Tomeu, que tants d'anys fa que treballa pels altres, d'una manera totalment desinteressada; en segon lloc, donar a conèixer un esperit modèlic, una forma de pensar i actuar admirables que haurien d'arribar a arrelar en una societat malaltissa i egoista com la que ens ha tocat viure aquests anys.

LA IDEOLOGIA D'EN TOMEU

REFERENTS AL MENJAR: 1) «El menjar, més que una necessitat material indefugible, una obligació, ha de ser un goig tres vegades cada dia. I això no sols ha de succeir amb el menjar, sinó que a tot allò que et toca fer diàriament, hi has de trobar un gust, un encant, mentre no vagi en contra dels teus ideals»

2) «Jo no som vegetarià; de carn, també en meng. El que passa és que hauriem d'invertir les tendències alimentàries actuals, en el sentit de menjar molts més llegums i vegetals que no carn. La base de l'alimentació hauria de ser vegetal»

3) «La gent fregeix i torra massa, i menja massa poca cosa crua, com són, per exemple, les amanides. Hauriem de menjar més fruita entre menjades, i no després. S'haurien de menjar més coses naturals i no tantes coses empotades a dins llauna; car, en un món tan artificial com el nostre, l'única manera de compensar el desequilibri de la balança és retornant a allò natural»

LA SOCIETAT: 1) «En general, la gent és massa còmoda per fer coses que no els afecten d'una manera directa i, sobretot, quan no hi ha cap guany monetari»

2) «Hi ha una frase ben certa i que desenmascara totalment la nefasta hipocresia de moltes persones: «Qui no estima, no defensa»; i, amb això, no hi valen excuses vàlides: per defensar, sigui el que sigui, s'ha d'estimar»

3) «A dins el sector de la joventut hi ha, tal com també s'esdevé amb els grans, gent que té ideals sans; però, en general, la persona d'avui dia es deixa arrossegar massa per la Moda, és deixa governar massa per la Moda i això es converteix en una alienació personal, això fa que no pugui arribar mai a ser ella mateixa, car, el monstre de la Moda externa li embossa sa veu interior, que pugna per sortir enmig d'aquesta guarda d'hipnotitzats ambulants. I la gent que va amb modes, per a mi no té gens de personalitat. En aquest sentit, és ben curiós observar les contradiccions brutals que trobam: la gent no vol dur uniforme per anar a escola, posem per cas, però, i il·lògicament, al mateix temps tots duen texans i les sabates de tal o tal marca, normalment americana. Ja és hora que comencem a deixar les exterioritats i comencem la carrera desenfrenada cap a la recerca de les interioritats»

4) «La persona, fins ara, ha pensat massa en els doblers, hi ha quedat drogada. Vivim dins una societat extremadament capitalista que, en nom del déu «Capital», ha estat i està destruint un bé d'inestimable vàlua: la Natura. Si aquesta situació no

"El monstre de la moda li embossa sa veu interior del jove, que pugna per sortir enmig d'aquesta guarda d'hipnotitzats ambulants. I la gent que va en modes, per a mi no té gens de personalitat".

canvia, el món farà un tro i la Natura, tal com ha fet sempre, ens passarà factura, tot fotent-nos una bona galtada»

5) «El passat s'ha de mirar com a lliçó, però no com a remordiment; ens ha de servir per canviar i fer millors accions en un futur. Car, tanmateix, el passat, fruit d'unes circumstàncies i un context ja evaporat, no pot ser canviat. És allà, i res no hi podem fer. És per això que val més interpretar-lo positivament i no tant negativament, com fa molta gent. En aquest sentit, sempre he comparat el caràcter d'una persona amb la funcionalitat d'un esmotxador: ha d'anar tallant les branques dolentes perquè en brostin de noves, que, en regar-se quan sigui hora, creixeran i creixeran, tot fornint un nou arbre, una nova persona»

6) «Fins a un cert punt, una persona no pot donar a ningú la culpa de ser així com és, sinó a ella mateixa. Cadascú és, en certa manera, responsable dels seus actes, i pot canviar radicalment, fins i tot fent un gir de tres-cents seixanta graus, si així ho vol. Hem de madurar. Si una cosa no es fa, no és perquè no sigui possible, sinó perquè no la volem fer. La base de tot és dedicació i temps: tot és possible»

7) «La funció del polític hauria de ser, almenys en una societat democràtica, escoltar els que l'han votat i fer feina en aquest sentit. El polític no hauria de ser tan partidista: els partits no són res, per si mateixos. El que realment importa són les persones i les idees. El poble sempre ha d'anar per davant del partit. Jo no crec en partits, sinó en idees i en eines per materialitzar i dur a terme aquestes idees»

LES MÚLTIPLES FACETES D'UN HOME ACTIU

1) **ESPORT:** * Futbol: En el camp de l'esport, en Tomeu, a la dècada dels seus vint anys, va començar a jugar a futbol amb el Vilafranca fins a Primera Preferent, i, després,

Com a bon esportista, en Tomeu jugà amb el Vilafranca, a Primera Preferent (a la foto, el podeu veure a la filera de baix, el tercer a mà esquerra)

amb el Calvià, també a Primera Preferent. Actualment, tot i que ha deixat molt de banda aquest esport, del qual era abans un «fanàtic» indiscutible, encara és membre de la Penya del Barça.

* Tennis: També va practicar aquest esport durant molts d'anys.

* Córrer a peu: Abans de patir l'hepatitis B, li agradava molt anar a córrer a peu; però, i segons el seu testimoni, mai no va fer cap carrera, sinó que era una activitat que feia tot sol, pel simple fet que en gaudia molt.

* Marxa atlètica: Després de la malaltia al fetge, com que els metges li aconsellaren que no corregués, va iniciar la marxa atlètica, a la qual encara és molt aficionat; en la seva millor temporada va arribar a fer uns dos-cents quilòmetres mensuals. En diverses ocasions, i com a membre dels «Antics Blavets de Lluç», ha estat organitzador de les conegudes pujades a Lluç a peu des de la Part Forana.

* Relacionat, sobretot en els primers temps de la seva existència, amb el «Grup Excursionista de Vilafranca», no passa cap setmana que no vagi a caminar per les muntanyes de la Serra de Tramuntana, individualment; allà ell es troba lliure i feliç, immers en un món riquíssim i molt variat: renous i silencis, boires, les diferents tonalitats dels arbres, la neu, la fosca, les ombres, la claror,

el vent... tot té un significat si es sap captar i entendre'l.

2) **FOTOGRAFIA:** Fa uns dotze o tretze anys que va començar a interessar-s'hi per primer cop. Les primeres fotos que féu eren referents a excursions (recordem la seva etapa en el «Grup Excursionista de Vilafranca»), i algunes de familiars. A poc a poc, però, la seva afició fotogràfica s'encaminà cap al que hauria de ser el seu vertader interès: les fotografies de plantes i insectes. En aquest sentit, té una col·lecció de més de tres mil diapositives, interessantíssimes i mai no exposades al públic, fruit d'un treball conscient i constant al llarg de tots aquests anys.

3) **LECTURA:** La formació que en Tomeu ha anat adquirint ha estat, bàsicament, autodidacta, a través de la lectura de multitud de llibres que tractaven temes que a ell li interessaven força: obres de psicologia, ecologia, cuina, plantes, animals, paisatges, medicina natural, etc, etc.

Com ja ha estat dit abans en algun lloc del present reportatge, fa quinze anys que en Tomeu llegeix i és subscriptor habitual de la revista «Integral», una de les fites més importants i decisives per al canvi d'actitud que va experimentar.

4) **PLANTES:** De fet, si només entrar a can Tomeu ja suposa la

creença que un es troba davant una exposició de fotografia, per la immensa quantitat de fotos pròpies que hi ha penjades per les parets, endinsar-se en el corralet que té a darrera sembla com entrar dins una mena de bosquet; car, realment, allò, més que un corral, és un jardí botànic, tantes són les espècies de plantes que hi trobam, plantes que ell, pacientment, ha anat trasplantant després d'anys i anys d'excursions pel camp. A part de les més normals que es poden veure en qualsevol jardí, hi creixen: estepa blenera, estepa joana (la seva preferida), roser salvatge, retama, gessamí salvatge, rotaboc, cebes marines, xiprell, bruc, escanya-cabres, tres tipus diferents de lleteres, un cactus de penya anomenat «granet d'arròs», marfull, cirerer de betlem, quatre ullastres, un magraner bord, un caquier bord, gatovell, cirerer de pastor, aranyoner, trepó de muntanya, i algunes herbes medicinals: herba-lluïssa, sàlvia, romani, camamilla, menta, tem mallorquí, herba-sana, tarongí, etc., etc.

En demanar-li a en Tomeu la raó de totes aquestes plantes, ell em contesta que «he anat fent un poc la muntanya a ca nostra: com que de vell ja no hi podré anar, a la muntanya, així bastarà sortir al corral i ja ho tindrè».

En relació amb això, en Tomeu es fabrica, ell mateix, una sèrie d'olis i esperits naturals, el procés de fabricació dels quals i llurs propietats queden explicats en un altre apartat.

5) **CUINA:** Amant de la cuina de qualitat, feta amb ingredients naturals, aquest és un dels camps que en Tomeu estima i, a la vegada, coneix més profundament; a més d'haver llegit desenes de llibres sobre aquest tema i d'haver-hi experimentat per compte propi, també té al seu darrera tota una experiència professional que l'acredita com a bon cuiner. Sols dir-vos que a la present edició de «La Festa del Meló», per tal d'impulsar aquest producte tan

nostrat, en Tomeu va preparar confitura de meló (vint quilos de meló), batut de meló (es mesclaren dotze quilos de iogurt cassolà amb meló) i, també, seixanta quilos de meló amb mistela; tot això, per a degustació de la gent.

L'objectiu d'aquest reportatge no és, ni prop ferir, oferir-vos un recull de les receptes de cuina més originals i cridaneres que pugui tenir en Tomeu. Car, això seria un mai acabar. Ara bé, sols a títol d'exemple del que ell crea, vos proposam un menú ben interessant, no gaire difícil d'elaborar, que recomanam a tots aquells que vulguin fruit d'una cuina innovadora i natural: «Amanida vilafranquera, amb salsa d'ametles», «Ortigues a la crema», i, per postres, «Gelat de figa de moro» (vegeu el seu procés d'elaboració a l'apartat adient).

6) **ALTRES ACTIVITATS:** Com a home actiu que és (i és així com hauriem de definir en Tomeu), en Tomeu es troba afiliat a diverses organitzacions ecologistes: GOB, Greenpeace, ADENA, FAPAS...; a l'organització humanitària UNICEF; és membre dels «Antics Blavets de Lluç»; de la Coordinadora Son Nuviet i de la Plataforma contra la Incineració (en aquest sentit, ens avança que a partir de dia trenta de setembre aquesta organització iniciarà una acampada indefinida a una possessió situada entre Palmanyola i Son Reus, per tal de protestar contra el projecte d'incineració dels residus sòlids a Mallorca); ha fet feina amb la Coordinadora de Lluç i amb la de Cala Petita; ex membre de la Coral Els Brulls; membre de

l'agrupació de ball de bot «Vilafranca Balla i Bota» i cantador del seu grup de música; participant actiu en totes les ballades pageses populars que es fan arreu de Mallorca al llarg de tot l'any; membre del col·lectiu «Paret Seca»; afiliat al PSM-Nacionalistes de Mallorca (ens confessa que «he tornat d'esquerres -abans no ho era tant- perquè el temps m'ha fet madurar»); etc.; etc.

Clarament, el seu perfil és, doncs, el d'un activista i lluitador convençut i practicant d'allò que predica. Tant de bo, n'hi hagués molts més, com ell!!

ESPERITS I OLIS NATURALS

Amb molta de les plantes medicinals que té sembrades, en Tomeu, com a seguidor ortodox de la medicina natural, fa un procés d'asseccament i, després, de classificació a dins pots. Una vegada assecades, aquestes plantes estan llestes per fer processos de:

1) Elaboració d'esperits diversos

Des de fa dos o tres anys, en Tomeu no compra cap tipus de colònia o perfum: ell mateix se la fabrica. A dins un litre d'esperit farmacèutic (d'ús extern), s'hi mescla dos-cents grams de la planta seca que desitgi, segons la propietat que cerqui (pi o menta, si vol un estimulants; xiprell o flors de roser, si necessita un perfum per fer bona oloreta; canyella o romani, si vol un esperit eficaç contra els cops i l'esbraonament; etc.); ho tapa ben tapat i, al cap de deu dies de repòs, i una vegada

Excursionista de cap a peus, amant de la naturalesa com pocs, fa molts d'anys que en Tomeu fa, setmana darrera setmana, caminades per la muntanya. Aquí el veis muntant una penya semblant a un camell, «Es Camell», a Lluç. Una foto curiosa.

ben colat, l'esperit ja està a punt per ser emprat. Un dels esperits que té aplicacions més interessants és l'esperit d'all:

Propietats: eficaç contra el colesterol i el reuma.

Procés d'elaboració: dins un quart de litre d'esperit per beure (d'ús intern) s'hi mesclen deu alls esclafats i, tot dins un recipient de vidre, s'ha de tenir exposat a sol i serena durant deu dies.

Aplicació: Via oral, se n'han de prendre quinze gotes abans de cada menjada.

2) Elaboració d'olis diversos

L'oli de salvia va molt bé per a les talladures de mans. El seu procés d'elaboració és exactament igual que el dels esperits, sols que ara el líquid ja no ha de ser esperit farmacèutic, sinó oli verjo d'oliva.

UN MENÚ BEN ESPECIAL

El present menú que en Tomeu ens proposa està integrat pels següents plats: «Amanida vilafranquera, acompanyada de salsa d'ametles», «Ortigues a la crema» i «Gelat de figa de moro».

Vegem-ne el seu procés d'elaboració:

1) Amanida vilafranquera, acompanyada de salsa d'ametles

Ingredients: enciam, meló i albercoc. **Procés d'elaboració:** Es trosseja l'enciam. Es tria un meló petit i se'n fan talladetes redones (rotlanes), que després es pelen. Agafam un plat o palangana grossos i es cobreix tota la part inferior amb l'enciam tallat; tot seguit, les voreres del plat es van cobrint de rotlanes de meló, una a dèvora l'altra; enmig de cada rotllana s'hi ha de col·locar un albercoc, xapat per la meitat; tota la part central de l'amanida, ara per ara només coberta amb enciam, es tancarà amb albercocs xapats a grells. Ara, l'amanida ja quasi està llesta; un brot d'herba sana es posarà al seu bell mig per tal de fer una bona presentació del plat en qüestió. Com acompanyament d'aquesta amanida, elaborarem una salsa d'ametles, la qual aplegarà els següents ingredients:

En Tomeu, amb tot l'equip de cambrers, testimoni de l'època en què va fer feines relacionades amb l'hoteleria (és el primer de la filera de dalt, començant per la dreta)

ametles crues capolades (dos-cents grams), dos alls grossos, sal, pebre bo blanc, aigua, llimona i oli. Quant al seu procés d'elaboració, una vegada tot ben mesclat a dins un mateix recipient, es passa per la batidora fins que tenim feta la salsa.

2) Ortigues a la crema

Després d'haver tastat l'amanida vilafranquera, que crec que haurà estat d'allò més bo, passarem a un segon plat: les «Ortigues a la crema».

Primerament, hauríem d'anar a collir ortigues tendres, llevar-los les fulles, rentar-les amb aigua clara, i, una vegada rentades, que ja no espinen, bullir-les amb anet i un poquet de sal (en un segon estan bullides); es colen; a part es posa una pella al foc amb un poquet de mantega o margarina (millor la mantega), s'hi posen panses i pinyons, una miqueta d'all, es sofregeix una mica, s'hi mesclen les fulles cuites d'ortigues, amb una mica de pebre bo blanc, anet i un polset de nou moscada, i es torna sofregeix una mica més; després se li afegeix farina integral (dues o tres cullerades per persona), tot això sempre amb poc foc. Una vegada torrada la farina amb la verdura, se li afegeix llet fins que tapi; després, amb poc foc, es va remenant a poc a poc fins que es vegi que el bull és suau, i ja està a punt per a menjar. Ha de coure cinc o deu minuts.

Això són «ortigues a la crema», una manera d'aprofitar co-

ses de prop.

En comptes d'ortigues, també podríem aplicar exactament el mateix procés a altres verdures: porro, bledes, espinacs, coliflori, etc.

3) Gelat de figa de moro

Aquest tipus de menjar tampoc no el fa la gent, perquè no és massa conegut. Primer de tot, es pelen les figues de moro, es bullen amb llet que caregi amb canyella en tronc i clovella de taronja sense llevar els pinyols, fins que es vegi que es fongui la figa de moro (una cosa que no havíem dita, i que és important, és que les figues de moro han de ser ben madures); a part, dins una altra caceroleta es posa una proporció de deu a un respecte a les figues de dàtils, amb llet, carejant, amb clovella de taronja i canyella en tronc fins que els dàtils siguin cuits. Una vegada fet això, es treuen els pinyols dels dàtils, es lleva la clovella de taronja i la canyella, i es passa per la batidora elèctrica; anam a les figues de moro i, amb un colador xinès, s'hi passen les figues amb una batidora elèctrica. El que en queda es mescla amb els dàtils, es trempa amb nata i es torna passar per la batidora tot junt. S'hi afegeix sucre de fructosa a gust de cadascú, i llavors ja es pot posar al congelador, sempre guardant especial esment que no rostesqui.

Andreu Bauçà

PERFIL BIOGRAFIC

Tomeu Català i Bauçà, «Mut» de part de mare, i «Bregueta» de part de pare, va néixer a Vilafranca un tretze de juny de l'any 1943, en el si d'una família humil de treballadors. Essent el més menut de quatre germans, el «caganius», com se sol dir popularment, son pare, de professió picapedrer, va passar a millor vida just al cap de devuit mesos d'ell néixer, fruit d'una tuberculosi pulmonar. Sense haver tengut la possibilitat de conèixer-lo, doncs, gran part de la seva infantesa va transcórrer per terres de Sant Martí, possessió on sa mare estava llogada. Molts de records, records grats i, potser, fins i tot melanconiosos, li vénen al cap en donar una ullada a aquesta etapa primerenca de la seva vida: beure aigua neta i clara de les siques que rajaven ufanoses en temps de faves, anar a cercar nius amb la devoció d'aquell que es pensa trobar un tresor o caminar descalç, en l'estiu, per dins les ginyes que els carros deixaven per dins els sementers, plenes a vessar de pols calenta, gairebé bofegadora, són imatges que encara ara recorda vivament. A nou anys es traslladà a Lluc per tal de començar-hi els estudis, cosa que va fer fins als setze anys. Ingressat en el noviciat, al cap de nou mesos va veure que aquella no era la seva devoció i, per tant, va decidir sortir-ne'n per començar tota una sèrie d'activitats relacionades amb l'hoteleria que s'haurien de perllongar per espai d'uns nou anys: «missatget» del «Club Nàutic de Palma»; porter del mateix lloc al cap de mig any; passat un any i mig, escurador de tota la vaixela que arribava del menjador de l'hotel «Cala Major»; per devora Marivent, devers un any; aprenent de cambrer, vinater, en el mateix hotel durant un altre any (d'aquesta època, se'n recorda que, potser per la influència que pogués tenir haver sortit de novici no feia massa temps, només en entrar al bar i veure-hi la gent asseguda, esperant els seus serveis, ja frissava de sortir-ne, tant era res més enfora del Tomeu de sols cambrer fins a l'edat de vint-i-un, servei militar a Son Banyà; després mesos, es torna reincorporar a les d'un any va fer de cambrer a un Caliu»; a poc a poc, però, l'home ofici, fins que arribà a ser «tercer aquesta època quan en Tomeu, va començar a veure que allò que relació social, l'amistat amb la gent, però, aviat haurien de canviar de fet de trobar-se en temporada baixa (a l'hivern), una malaltia que afectà el seu germà Llorenç va fer que consideràs seriosament la seva proposta d'anar-lo a rellevar a una botiga, «Colmado Balear», situada entre Sa Plaça Major i la plaça d'Es Banc de s'Oli, a Palma. Deixades, doncs, les activitats hoteleres que havia fet durant tants d'anys, passà a treballar en el ram de l'alimentació, decisió que, tanmateix, sempre es retreuria a si mateix en el curs dels anys posteriors. Al cap d'un any, i dins la mateixa empresa alimentària, passà a fer feina a Es Mercat de l'Olivar, i d'aquí ja no es mogué durant vint-i-dos anys. Va ser en aquesta època de botiguer, ara deu fer uns deu anys, que a en Tomeu li va succeir un fet que el transformaria radicalment de cap a peus, en el sentit que li faria canviar la seva mentalitat, tot descobrint-nos una nova persona, que és la que ara tots coneixem. El greu diagnòstic d'una hepatitis B va fer que hagués d'estar ajagut al llit durant tres mesos, amb gran perill de la seva vida; va decidir desarrelar definitivament molts de costums i vicis que havien caracteritzat la seva existència anterior i que mai no ha tornat a practicar. Les perspectives d'una mort propera varen fer que ell estimàs molt la vida, que la valoràs molt més del que l'havia valorada abans i que, per tant, s'aferràs a tot allò que, en certa manera, l'afavoria. La lectura de la revista «Integral», que ja llegia ininterrompudament des de la seva aparició feia uns cinc anys i de la qual encara n'és un assidu lector, va ser també una arma amb què va poder combatre i, finalment, guanyar. El desterrament de l'alcohol, la preocupació per una alimentació sana i equilibrada, el més natural possible, el contacte continu amb la naturalesa, mare i font de la vida, seran, a partir d'aquest moment, constants en el nostre personatge. Va ser dins aquesta etapa metamòrfica, de transformacions radicals, que en Tomeu, tot coneixent bastant els amos d'un conegut restaurant vegetarià de Palma, i ja amb quaranta-set anys, per ser-ne un client habitual, va decidir deixar l'antiga feina de dependent a Es Mercat de l'Olivar, i passar a fer-hi de cuiner. Fent, com feia, cuina vegetariana, aquests nou mesos de treball foren d'allò més gratificant; car, se sentia plenament immers dins el seu ambient. Malaurades circumstàncies, però, provocaren el tancament de «Raixa», i en Tomeu, ara sense feina, va estar uns mesos a l'atur. Altre cop, el gust per la cuina el traslladà a un restaurant de devora Petra, «Sa Creu», d'on va sortir al cap d'un curt any, per pròpia voluntat: els tipus de menjars que allà cuinava anaven molts cops en contra de la filosofia alimentària que ell s'havia anat formant al llarg de molts d'anys. A hores d'ara, fa de manobre de picapedrer, i sembla que, a no ser que li sorti alguna oportunitat que realment valgui la pena, hi farà per molts d'anys.

CENTENARI DEL NAIXEMENT DE ROBERT GRAVES 14

Molts són els autors sobre els quals s'han teixit falses llegendes construïdes amb inexactituds, mentides i fins i tot amb novel·leries pretencioses, i una d'aquestes figures és Robert Graves, del qual, el proper 7 de desembre es complirà el desè aniversari de la seva mort.

Fill de Alfred Perceval, impulsor de la Renaixença Celta a Anglaterra, Robert Ranke Graves és poeta, novel·lista, súbdit de la Gran Bretanya, fill adoptiu de Deià i aristòcrata, motiu pel qual rebé una refinada educació eduardiana a Charterhouse i al St. John's College d'Oxford.

Als 19 anys s'enrolà a la Royal Welsh Fusiliers; ferit de guerra a la batalla de Sommers retornà als dos anys a Anglaterra per a donar-se a conèixer, junt amb Isaac Rosenberg, Wilfred Owen, i el seu amic Siegfried Sassoon, com a «poetes de guerra». En aquests anys segueix els seus estudis de literatura a Oxford.

Gaudeix de la tranquil·litat del camp i s'irrita amb la parsimònia conservadora dels seus professors, alguns dels quals el titllen de temperamental en un to de vertader espant durant una sessió d'avaluació. És temps d'amistat amb Robert Bridges, John Masefield i Thomas Edward Lawrence, Lawrence d'Arabia -és un encontre entre rebels al temperament Victorià-, però també de penúria econòmica: la seva dona Nancy Nicholson hagué d'obrir una botiga de queviures perquè la parella i els quatre fill no podien sobreviure amb la pensió de l'exèrcit. El negoci fracassà, i la família es traslladà a un poble devora Oxford, Islie, on Graves es dedica a estudiar problemes tècnics de la producció poètica. D'aquest període productiu no n'estava massa content perquè declarà posteriorment «tot allò que valgui la pena conservar del que vaig escriure entre el 1922 i el 1926, fou escrit malgrat les meves idees, i no gràcies a elles».

Què passà el 1926 en la seva vida perquè Graves el prengui com a referència? Feia poc havia estat nomenat professor de literatura anglesa a la Universitat de El Caire, i l'autor de «Jo, Claudi» hi viatja amb la seva família però també amb Laura Riding, amb qui fugirà d'Egipte després d'abandonar la seva dona i els quatre fills. Decideix no tornar a viure més a Gran Bretanya i escriu un text autobiogràfic: «Adéu a tot». Detesta la vida mo-

terna, la producció en sèrie i per això recalca a Deià gràcies als consells de Gertrude Stein qui els anima a viure a Mallorca («el paradís, si ho podeu suportar»). Però esclata la guerra el 1936, i el feixisme mai no ha tolerat intel·lectuals, per això hagué de fugir, i anar errant melancòlicament per Europa i Estats Units. Aquí acabà la seva relació amb la poetessa Laura Riding.

El seu tarannà guerrer l'impulsa a allistar-se a les forces armades per combatre el feixisme però l'exèrcit no el vol més que per treballs burocràtics i Robert Graves retorna al poble a l'ombra del Teix, casat amb Beryl Pritchard i amb el seu llibre de prosa més important escrit: «La deessa blanca».

Visqué des del 1945 a Mallorca, i des d'aquí visità Europa i Estats Units, on rebé les més importants condecoracions i premis. Si bé arribà a publicar un nombre important d'assajos, novel·les històriques, traduccions i llibres de col·laboració, és la seva obra poètica, molt més reduïda,

Robert Graves

el de més valor en el panorama de la poesia anglesa contemporània, i el que el converteix en un rodamón amb aspecte de Robinson Crusoe, en un «foraster» (Paul O'Prey) i en un «Poeta», tal com ell mateix es descriu: «La meua única responsabilitat és amb la Musa... no hi ha cap escola que em garanteixi diplomes, ni autoritat constituïda que em garanteixi disciplines».

«Notes sobre Graves», de Nora Castello

Sebastià Bover i Nicolau

DÉU, LENIN, SANT PERE i EL DIMONI GROS (1ª Part)

Estaran d'acord amb mi que fóra ara del tot inútil entrar a discutir si el Judici que envià Lenin a l'Infern fou estricte en excés o no. En qualsevol cas, resulta obvi que de res no li serviren a l'estadista rus tants d'anys d'incansable lluita en defensa de la igualtat i la justícia socials. El profund anticlericalisme que ell sempre professà l'havia condemnat al foc etern. L'estada de Lenin, però, a l'antitesi del paradís fou certament curta. Primerament, la propaganda revolucionària (repartiment d'octavilles que incitaven els dimonions a la rebel·lió contra el règim totalitari d'El Dimoni Gros). Segonament, el boicot al tràfic d'ànimes que, de manera il·legal, engrossava les cel·les de l'Infern. La situació, però, esdevingué crítica amb la convocatòria d'una vaga general de calderers que, en cas de produir-se, hauria paralytitzat la casa dels pecadors. Tan gran mal exigia, com és de suposar, d'un gran remei. I El Dimoni Gros -que, no oblidem, sap més per vell que no per dimoni- el trobà: Enviaria el conflictiu Lenin a camp enemic. Dit i fet, es presentà davant Sant Pere:

-Bon dia tenga, noble posseïdor de les claus de les portes del Cel.

-Bon dia, Banyeta Verda. Què vols tu ara?

-Vull només que es faci justícia amb aquesta bona persona que m'acompanya (El dimoni assenyala Lenin). Ell no mereix patir la cruel calor de l'Infern. Vos deman, doncs, que l'acolligueu al vostre Sant Regne.

-No ho sé, Banyeta Verda. La teva rotunda fermesa em fa desconfiar; ... Que es quedi, però; i que el temps et doni la raó.

-Gràcies, Sant Pere! I a reveure!

-Adéu, Banyeta.

El Dimoni Gros partí cap a l'Infern amb una riulla d'orella a orella. No vos extranyi, ... li havia carregat el mort a Déu!

(...) I passaren els dies, les setmanes i els mesos. I El Dimoni sentí la curiositat de sebre quines malcriadeses hauria fet Lenin en el Cel. I sense pensar-s'ho dues vegades tornà visitar el Príncep dels Apòstols:

-Bon dia tenga, noble posseïdor de les claus de les portes del Cel.

-Bones, Banyeta Verda. Tu diràs.

De primer, El Dimoni somrigué amb un gest irònic dibuixat als llavis. Després, esclafi brutalment a riure. I digué:

-Venc a sebre noves d'aquella bona persona que tan benintencionadament vos vaig enviar. (El Dimoni tornà a somriure)

-Per una sola vegada l'hauràs encertada, Banyeta Verda! La seva presència ha omplert realment els nostres cors de goig i alegria. S'ha guanyat l'admiració, el respecte i l'amistat de tots nosaltres.

En veritat et dic que mai abans no havia conegut jo una persona tan assenyada! Lenin és la veritat!

El Dimoni, en sentir aquelles paraules, canvià l'expressió del seu rostre. El seu nou posat reflexava inquietud i incredulitat. Aleshores, tot desconcertat, exclamà:

-No! Què dius tu ara? Com és possible!? (Breu moment de silenci per a la reflexió), ... Però, i Déu? Què en pensa Ell de tot això?

De sobte, un espetec eixordador envià el Cel. Fou l'exagerada riulla de Pere apòstol. Llavors, el Sant gesticulà amb el cap. I colpejà amigablement l'espatlla d'El Dimoni. I el mirà fixament als ulls. I somrigué amb complicitat, tot dient-li:

-Camarada, Déu no existeix.

(Acudit popular)

Jordi Sansó i Florit.

Això és can Pixa

El PSM i UM s'uniren a la recerca de l'autonomia a Madrid. El PP i el PSOE ho feren en defensa del centralisme i de l'imperialisme. Francesc Gilet i Antoni Costa, popular i socialista respectivament, varen fer el que semblava que havien de fer; malgrat que encara ens volguessin fer creure falses històries. Els populars s'abstengueren i els socialistes votaren en contra. Aquests dos personatges varen ésser elegits pel poble balear per defensar els nostres interessos. I ho fan votant en contra o abstenint-se. Tanta sort que saben de què va això de l'autonomia. I ja poden venir en Joan Huguet, en Cristòfol Soler, en Jaume Matas i qui vulgui, i em digui que el PP són nacionalistes de les illes, que volen l'autodeterminació, que hem de defensar la nostra insularitat ... Convendria més que deixassin i deixassin de als ciutadans sabem -i s'ha més que mai- cap a Madrid, drid, la cartera a Madrid i el drid. Ben igual Qui duen els més grossos i petits, menjem i drid. Ara més demostrat qui nostra terra i diu mentides a aconseguir uns miserables vots.

"Estam a favor de desplegar totes les possibilitats constitucionals i estatutàries fins al sostre màxim d'autogovern" **Gabriel Cañellas Fons, Parlament de les Illes Balears, 5 de novembre de 1991** els seus càrrecs dir mentides illencs. Ja demostrat ara que el PP té el les mans a Ma- a Madrid, el cor president a Ma- que el PSOE. calçons, uns altres més viuen a Ma- que mai, s'ha defensa la qui engana i la gent per

Guillem Mas i Barceló

Oblidant el que és nostre seguim el camí endavant, amb els ulls clucs i cap bandera a la mà; perdent les arrels poc a poc dins la terra fins que un dia plorarem perquè ja estaran enterrades. Cerquem per la dreta i comparem amb l'esquerra sense adonar-nos de què abans dels diners es troba la identitat. Un cervell es desperta i tothom l'aplaudeix, però a casa, tots sols, tot segueix ben igual. Lluita amagada dins la coraça de batalla, que no sortirà perquè el ví no la vegi. No demano bombes, ni espases, ni sang; demano el que és meu i que mai em treuran. Tradició ja gastada treu el cap de dins de l'aigua mentre un altra l'empeny fins que quedi ofegada. Entre la pols, la foscor i les tenebres hi ha un paradís amagat; un món antic i genial anomenat mallorquí. Recolzats per l'oest podríem tirar endavant, però no en sabem res perquè ens han espantat. Les arrels catalanes encara viuen dins nosaltres, perquè ens han tret les babutxes per fer-nos parlar «cristià». Ara nosaltres els neguem perdent així la identitat i ens quedem fermats a Espanya creient que ells ens salvaran. Entre les forces estranyes cridaria ben fort, recordant una frase de Biel Majoral: «Jo som de Mallorca, català insular!».

Miquel Àngel Campins

MITERRAND I EL NACIONALISME

El senyor François Mitterrand, fins fa ben poc president de la France, ha palesat en algunes ocasions, malgrat la seva aparença d'intel·lectual "bon pensant", la seva bel·ligerància contra les nacions amb aspiracions d'esdevenir quelcom més que simples objectes de bescanvi i negociació. "Le nationalisme est la guerre", digué no fa gaire, quan encara era president. No sé en quin context anava la frase però, coneixent el tarannà dels responsables polítics d'aquell país, me'l puc imaginar.

A l'entorn de la qüestió, convé saber un poc de què va la cosa. Convé saber -hem de saber!- que hi ha nacionalismes **agressius** i **expansius** -c'est la guerre!- i n'hi ha que -ai las!- s'han de defensar contínuament d'aquells altres. En diem nacionalismes **defensius**, per als quals la guerra és un negoci absolutament ruïnós. la paraula és la mateixa: "nacionalisme", però heus ací que ambdues accions són totalment contraposades i llurs raonaments completament diferents. Sabem, indefectiblement, que hi ha més realitats que no paraules per a denotar-les. I, massa vegades, donam el mateix nom a realitats diverses i, fins i tot, contràries.

Andreu Salom i Mir

PASSA DELS HOMES AMB MOSTATXOS

Per sort els companys més apropats no intenten imitar estereotips vinguts del més enllà de la mediterrànea. Gràcies a la confiança, amb la qual hem crescut junts, puc assegurar que hem aconseguit forjar una bona amistat. Fruit d'aquesta confiança ens diem les coses com són. L'altre dia un d'ells va comparèixer amb uns formosos mostatxos que l'hi tapaven la boca. Uns mostatxos com els dels guàrdies civils d'un temps. Ben prest vàrem establir una conversa que, entre mots i rialles, era inevitable que sortís a lluir algun comentari de la nova imatge que l'hi donava aquell bocí de pèl sobre el llavi superior. Semblava, fins i tot, un home d'aspecte seriós i responsable. No hauria de sortir per la televisió, en aquell precís moment, n'Aznar. Vaig fer-li la broma que tenien semblança.

Tres dies després vaig veure el meu company. S'havia afaitat els mostatxos. Vaig demanar-li el motiu del fet. Ell no va saber donar-me'n resposta.

A partir d'aquell moment em va saber greu el que l'hi havia dit, no sabia si els meus comentaris l'havien pogut influir... encara no sé ben bé si ho va fer per això.

Ara, passat un temps, li he donat voltes a l'assumpte. Si n'Aznar no dugués mostatxos molt d'homes no es sentirien identificats amb ell i per tant desinhibits de la semblança. Pensant amb això he arribat a una conclusió: serà la moda dels pròxims anys dur mostatxos si el líder del PP guanya les eleccions i el fan president de govern?, voldran, molts dels ara desitjosos que aquest darrer extrem passi, identificar-se amb n'Aznar deixant-se mostatxos, posant-se corbates de Loewe, pentinar-se amb la clenxa a la dreta?

Vos semblarà tot junt una benedictura, una sortida de solc o una bobada, jo ho he agafat més seriosament del que vos ho podeu imaginar.

Ara per ara l'únic que vos puc demanar és que estigueu preparats, ben prest ens atacaran milers d'homes en mostatxos. Passeu d'ells, sinó vos menjaran les sopes damunt el cap.

Jaume Sansó i Caldenty

EL PACTE DE PROGRÉS AL CONSELL INSULAR VERS L'ABOCADOR DE SON NUVIET I LA INCINERACIÓ

Els membres de la Coordinadora de Son Nuviet de Petra i Vilafranca, ens reunirem per valorar el pacte de progrés per governar el CIM signat pel PSOE, PSM, EU i UM en el seu punt 3 que fa referència a medi ambient.

La primera pregunta que ens férem va ser: s'hauria aturat la planta incineradora de Son Reus i l'abocador de Son Nuviet si no s'hagués signat el pacte i hagués continuat governant el PP?

És obvi que no, i a més en aquests moments segurament estariem mobilitzats davant l'amenaça immediata de dur les cendres tòxiques. Però el que s'ha signat ens ha decebut ja que diu textualment:

«Al llarg dels quatre anys de legislatura no s'autoritza cap de les fases pendents de la planta incineradora de Son Reus ni es situarà a Son Nuviet (Petra) l'abocador de cendres procedents de Son Reus. Es construirà una comissió de participació i control amb participació de l'administració, organitzacions ciutadanes i organismes científics que de manera autònoma vetllarà pel compliment de les normatives ambientals més restrictives dels estats membres de la Unió Europea».

Sabem que EU i el PSM no podien decidir pel nombre de diputats que tenen i que tant el PSOE com UM estan a favor de la incineració, però menys diputats tenia UM i té la presidència del CIM. El que és cert és que no varen saber defensar una alternativa clara a la incineració i l'únic que s'aconseguí va ser una moratòria de quatre anys per Son Nuviet; però el perill continua perquè no s'ha aturat la incineració i el clot és propietat de TIRME, a més que les cendres les hauran de dur a algun lloc.

Nosaltres ja des d'un començament diguérem que estavem en contra de la incineració de RSU perquè el que no volem per a nosaltres no ho volem per a ningú, i per això demanam al PSM i a EU que facin públic on s'ha previst dur les cendres,

si és que la incineradora arriba a funcionar, per oferir-nos a la població més afectada i lluitar amb ells perquè no es pugui fer efectiu l'abocador.

No volem que la gent de Mallorca pensi que Vilafranca i Petra són dos pobles que es lleven les busques dels ulls per tirar-les als dels veïnats. Ens sentim decebuts i no ens sentim mereixedors de què en algun moment així ho hagin pogut entendre.

"Demanam al PSM i a EU que facin públic on s'ha previst dur les cendres"

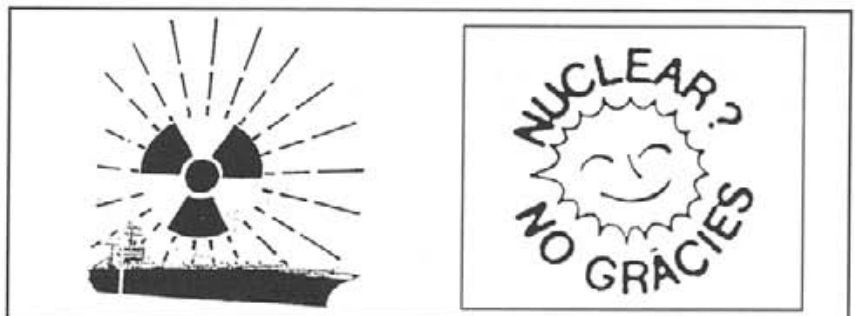
...

"No volem que la gent de Mallorca pensi que Vilafranca i Petra són dos pobles que es lleven les busques dels ulls per tirar-les als dels veïnats. Ens sentim decebuts i no ens sentim mereixedors de què en algun moment així ho hagin pogut entendre"

També volem manifestar que aquesta és una lluita que com totes, l'haurà de guanyar la gent del poble, i que seguirà i serà tan forta com pacífica, perquè els grups econòmics que hi ha al darrera controlen des de mitjans de comunicació, fina a bancs, i nosaltres només tenim la força de la raó, l'honradesa i la de defensar una causa justa que ens empeny a lluitar amb tots els mitjans pacífics possibles, per aturar la incineració com a sistema d'eliminar els residus sòlids urbans.

En qualsevol cas, l'apartat 3.8 que diu: «Es gestionarà amb la Comunitat Autònoma, l'Estat Central i la Unió Europea el finançament adient per a garantir la realització d'aquests projectes orientats al tractament de residus i del Pla de Promoció d'Indústries i Programes de Reciclatge i Reutilització de Residus», ens deixa la porta oberta a una certa esperança i perquè és un compromís públic demanam que es compleixi el més aviat possible; que des del CIM es potenciï i financii una alternativa respectuosa amb el medi ambient i que es basi en els tres punts recomanats per la U.E. i per aquest ordre: REDUIR, REUTILITZAR i per últim RECICLAR.

COORDINADORA SON NUVIET

El primer equip ja és tercer a la classificació de Primera Preferent

El temporada esportiva comença aquest mes al poliesportiu d'Es Molí Nou

Guillem Mas.- Els mesos de setembre i octubre seran els de les estrenes futbolístiques vilafranqueses. A diferència d'altres anys, s'ha aconseguit poder comptar amb totes les categories, que ben segur deixaran constància del gran nivell futbolístic vilafranquer.

El primer equip en estrenar-se va ser el que milita a la categoria de la 1ª Regional del futbol balear, que enguany de la mà del vilafranquer Pep Sansó, s'ha proposat de valent com a màxim objectiu el de pujar a la Regional Preferent i sembla que va per bon camí, sobretot, després de la victòria aconseguida el passat diumenge davant el Murense per un gol a dos a favor del nostre equip.

Abans d'aquest partit el Vilafranca es trobava en sisena posició i aquest excelent resultat ja el col·loca en zona d'ascens tot just començada la lliga 1995-96. El primer equip va debutar al Poliesportiu des Molí Nou el diumenge dia 3 de setembre, davant l'equip ciutadà del Rotlet del Molinar, guanyant per 3-1 en un partit de clar domini vilafranquer. El diumenge dia 10, els vilafranquers anaren a terres manacorines per jugar contra el Porto Cristo; encaixant la primera derrota de la temporada perdent per 2-1. En motiu de la Festa del Meló, el tercer partit de la lliga s'ajornà al dissabte 16, que tengué com a equip visitant al Santa Eugènia; el resultat fou curt (1-0) però bastà

Primer equip del C.F. Vilafranca. Fotògraf: Joan Jaume

per tornar a agafar les primeres posicions de la categoria. El segon equip en debutar seran els juvenils, que el diumenge 24, s'estrenaran a Santa Margalida. Esperam un bon resultat d'aquests grans jugadors.

Els altres equips vilafranquers, no s'estrenaran fins ben entrat el mes d'octubre.

El C.V. Vilafranca juvenil femení, ja es prepara per afrontar una nova lliga plena d'entusiasme i alegria. Cal recordar, que ja que en el proper número se celebra el número cent de la revista, hi haurà un suplement especial sobre tot l'esport vilafranquer.

La penya barcelonista d'Es Pla asisteix per primera vegada al Congrés de penyes blaugranes

Guillem Mas.- La Penya Barcelonista des Pla, que té la seu a Vilafranca (Pub S'Altell), va formar part del Congrés de penyes barcelonistes que se celebrà a l'Hotel Princesa Sofia de Barcelona. Els temes principals que es tractaren foren: la situació econòmica del F.C. Barcelona i els problemes que tenen les penyes barcelonistes.

La Penya Barcelonista des Pla, compta ja amb setanta sis socis i cal recordar que s'ha obert el termini per poder fer-se soci de la Penya que començà l'1 de setembre i que acabarà el 30 d'octubre (la quota de soci és de 2500 ptes).

Si vareu passejar per la II Fira des Meló, segur que poguereu veure la paradeta que va fer la Penya Barcelonista des Pla, allà poguereu trobar una

gran varietat de productes barcelonistes.

La junta directiva està formada pels següents membres:

President: Biel Barceló i Noguera

Secretari: Jaume Sansó i Caldentei

Tresorer: Pep Sansó i Amengual

Encarregat d'esports: Julià Sansó i Rosselló

Encarregats de festes: Jaume Barceló, Sebastià Jaume, Mateu Barceló i n'Amador Febrer.

Encarregat de viatges: Bernat Ginart

Cada vegada que el F.C. Barcelona juga un partit de competició europea (aquest any a la UEFA), al Pub S'Altell se celebra una reunió i un sopar. Enguany es tenen projectades noves activitats.

El siurell amb l'escut del Barça és la mascota de la Penya

**A LA BIBLIOTECA TAMBÉ ÉS
IMPORTANT LA HIGIENE**

GUARDA SILENCI

**FES UN BON US DEL MATERIAL DE LA
BIBLIOTECA: LLIBRES, TAULES, ETC...**

**NO ENTRIS A LA BIBLIOTECA
CAP TIPUS DE MENJAR**

**COL-LOCA ELS
LLIBRES SEGUINT
LES INDICACIONS DEL
PERSONAL DE LA BIBLIOTECA**

NO FUMIS A LA BIBLIOTECA

**TORNAU ELS LLIBRES EN
PRÉSTEC A LA DATA INDICADA**

**Centre Coordinador
de Biblioteques**

**Consell Insular
de Mallorca**

Noticiari

Torneig Tennis taula

La inscripció al torneig de dobles i mixtes queda oberta a tots els vilafranquers i vilafranqueres que vulguin participar al torneig que es celebrarà al bar Amengual. Per inscriure's a dobles cal fer-ho individualment. El plaç per apuntar-se acaba dia 15 d'octubre.

Canvi del Centre de Salut

Amb motiu de les obres que es duen a terme per finalitzar la construcció de l'Hospital de Manacor, totes les consultes que actualment es passen a l'ambulatori situat vora el quarter de la Guàrdia Civil de Manacor, passaran a l'edifici situat al C/ Simó Tort, s/n, Manacor. Telèfons per Atenció Primària 55-54-11, Atenció especialitzada 55-42-02 i Urgències 55-44-94 o el 061.

Escola d'Estiu

Un any més els nins i nines de l'escola d'estiu feren la "festa de fi de curs", com què nosaltres estarem de vacances durant l'agost amb volgut deixar constància de la gran festa que es celebrà i la bona acceptació que té aquesta escola cada any.

Festa Escola d'Estiu. Fotògra Joan J.

III Memorial Jordi Nicolau

El santjoaner, Pep Gayà, guanyà la carrera d'eliminació reservada als corredors aficionats, i en segon i tercer lloc quedaren en Miquel Alzamora i en Tolo Macias respectivament. La prova de puntuació també la guanyà al igual que la Combinada, en Pep Gayà.

Nats

Fatima Alba Bauza
Nascuda el 17-7-95
filla de Marti i
M^aMagdalena

Antoni Planisi Martí
Nascut el 19-8-1995
fill de Pep i Xisca

Pere Nicolau Ribot
Nascut el 5-9-1995
fill de Damià i Joana

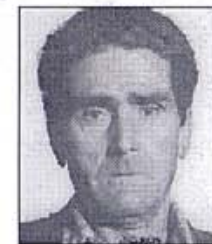

Neomi Bonilla Galmès
Nascuda el 16-8-95
filla de Francesc i
Bàrbara

Defuncions

Sebastià Bover Font,
mori dia 26 de juliol
als 76 anys

Guillem Sansó
Bennasar, mori dia
12-8-95 als 73 anys

Catalina Bauza
Sansó, mori dia 13-8-
95 als 82 anys

Pere Joan Lluís Sansó
Nascut el 19-12-1995
Fill de Pere i Maria

Maria Álvarez
Jordan, mori dia 16-
8-95 als 75 anys

Maria Morlà Gari,
mori dia 4-9-95, als
91 anys

Bartomeu Nigorra
Estrany, mori dia 5-
9-95 als 85 anys

I el pròxim
número una
revista de

100

I el pròxim
número una
revista de

**NO T'HO
PERDIS**

Molí

100 De cent

Escriurem,
ferem festa,...
però sobretot,
seguirem
essent els
mateixos

Nou

A la prova de juvenils Miquel Clamor guanyà l'Eliminació, mentres que Antoni Bernassar s'imposà a la Puntuació i a la Combinada. En cadets, guanyà en Rafel Cosano i en veterans Pep Sàez. A la prova de persecussió olímpica per aficionats i juvenils guanyaren els del CC Moscardi.

